

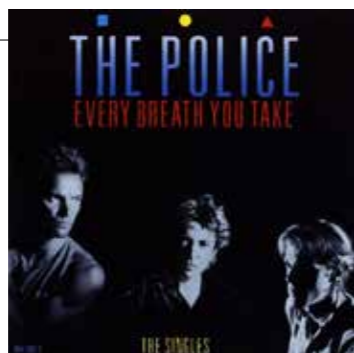
Kortjakje was een hoertje

Het is altijd leuk om een 'Mama Appelsapje' te ontdekken in een nummer dat je, misschien al jarenlang, verkeerd meezingt. Of je denkt ten onrechte te weten waar een nummer over gaat. Achter vele hits gaat immers een heel ander verhaal schuil dan je misschien zou denken. Het ware verhaal achter negentien bekende succesnummers.

TEKST FRANK WAALS

1

The Police: *Every Breath You Take*

Het klinkt misschien als een romantisch liefdesliedje, maar de tekst herbergt een donkere ondertoon. Sting, de schrijver van het nummer, onthulde dat het eigenlijk gaat over obsessieve controle en stalking. Het beschrijft de verstikkende emoties van iemand die elke beweging van zijn voormalige geliefde nauwlettend in de gaten houdt. En dan hebben we het niet over dagelijkse bezoeken aan een Instagram-pagina – de plaat kwam uit in 1983 – maar letterlijk bijhouden waar iemand dagelijks gaat en staat, daar misschien ook een fotootje van maken en die vervolgens delen met degene die je zo bewondert. Creepy. In plaats van een traditioneel liefdesliedje met een positieve boodschap, geeft *Every Breath You Take* een ongemaakt inzicht in een obsessieve relatie.

2

Michael Jackson: *Billie Jean*

Deze *all time classic* kent een intrigerende ontstaansgeschiedenis. Het nummer is gebaseerd op een incident waarbij een vrouw beweerde dat Jackson de vader was van haar kind, Billie Jean. Michael, die deze beweringen ontkende, gebruikte het verhaal als inspiratie voor het nummer. Op een dag ontving Jackson een pakketje van dezelfde vrouw met daarin een brief, een foto en een pistool. Ze wilde dat hij zelfmoord zou plegen en zei dat ze zichzelf en haar baby zou doden, zodat ze in een ander leven samen konden zijn. Het nummer dat uit het incident voortkwam, werd een enorme hit en blijft een iconisch stuk in de muziekgeschiedenis.

3

Fastball: *The Way*

Ook verrassend, het verhaal achter dit nummer. Dat gekke alt-rock-melodietje uit de jaren negentig blijkt niets minder dan een fascinatie van zanger Tony Scalzo voor het onopgeloste mysterie rondom de dood van seniorenrechtspaar Lela en Raymond Howard in 1997. De Texaanse pensionado's, 83 en 88 jaar oud, waren niet in allerbeste staat toen ze die zomer besloten zelfstandig naar hun jaarlijkse uitje, een vioolfestival op 24 kilometer van hun huis, te rijden. Lela leed aan de ziekte van Alzheimer en Raymond had onlangs een beroerte en hoofdletsel opgelopen, waarvoor een operatie nodig was. Het aanbod van zoonlief om hen te brengen werd in de wind geslagen, want de route kenden ze blind. Daar was echt geen hulp bij nodig.

Was de zoon maar wat standvastiger geweest. Volgens een agent werden ze namelijk 800 kilometer verderop aangehouden omdat ze zonder hun koplampen aan reden. Het stel was compleet in de war en kon niet meer zeggen waar ze woonden. Veertien dagen later werden ze op de bodem van een klif nabij Arkansas gevonden. Er waren geen remsporen op de weg bovenaan de klif te zien, wat aangeeft dat ze niet konden zien of begrijpen dat ze van een klif afreden. Of ten minste een van de twee was suïcidaal.

Er is een fittie gaande tussen café 't Schippershuis en café De Volendammer. Beide kampen beweren het café te zijn waar Pierre Kartner over zingt

4

Vader Abraham: 't Kleine café aan de haven

Jawel, het bestaat echt. Deze klassieker uit 1975 ging in meerdere talen de wereld over, maar kent daadwerkelijk een oer-Hollandse tap en bar-kruk. Het lied is gebaseerd op een café in het West-Friese Hoorn. 'Ik zat destijds in dat café een kopje koffie te drinken en te wachten op een journalist die maar niet kwam,' vertelde de baardman bij leven. 'Ik zag de ober zijn glazen schoonmaken, ik keek naar het oude biljart, zag een fiets en de naam van een voetbalclub en dacht: hier moet ik een liedje over maken. Ik schreef de tekst op de achterkant van een bierviltje, maar het duurde nog ruim twee jaar voordat ik het daadwerkelijk uitbracht.'

Met zo'n 12 miljoen verkochte exemplaren werd het een internationaal succes in meerdere talen. Zo zong de Oostenrijkse Peter Alexander over *Die Kleine Kneipe*, de Franse Mireille Mathieu over *Les vieux café de la Rue d'Amérique* en de Engelsman Engelbert Humperdinck over *Little Café By the Harbour*. Er is overigens al enige tijd een fittie gaande tussen café 't Schippershuis en de collega's aan de overkant van de weg van café De Volendammer. Beide kampen beweren het enige echte café te zijn waar Pierre Kartner over zingt. We zullen het waarschijnlijk nooit weten, want de geestelijk vader kan het niet meer navertellen. In november 2022 blies hij zijn laatste adem uit. ➤

5

Nirvana: Smells Like Teen Spirit

In een zoektocht naar een betekenis van deze allesbehalve rustige plaat, komen we bedrogen uit. Een leuk verhaal zit er dan wel weer aan vast. Frontman Kurt Cobain had in de begintijd van Nirvana een tijdje een relatie met Tobi Vail, bandlid van Bikini Kill. Ene Kathleen Hannah zat ook in die band en trok daarom ook geregeld op met Kurt. 'Kurt ruikt naar *teen spirit*,' schreef ze op een muur, verwijzend naar een merk deodorant, toen de toenmalige mevrouw Cobain weer eens een nacht was blijven slapen voor wat bedgymnastiek. Kurt kende de spray van zijn vriendin niet, maar vond de uitspraak wel toepasselijk voor de titel van zijn nieuwe nummer, uiteindelijk zelfs z'n grootste hit.

Hoewel ze er niet met zoveel woorden over zingt, heeft Lady Gaga het in *Pokerface* over haar lesbische verlangens die ze verbergt voor haar minnaar

6

Lady Gaga: Pokerface

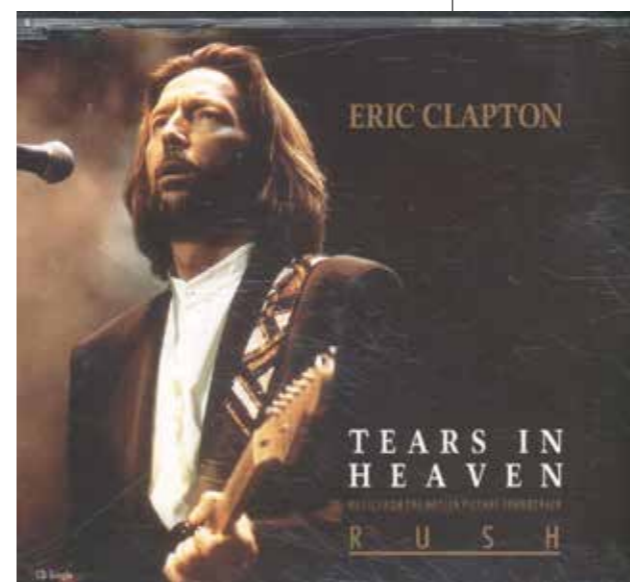
Gaat het over liefde, bedrog of verleiding of toch vooral de kunst om je gezicht in de plooi te houden tijdens en spelletje poker? Niets van dit alles. Hoewel ze er niet met zoveel woorden over zingt, heeft Lady Gaga het in dit nummer over haar lesbische verlangens die ze verbergt voor haar heteroseksuele minnaar. 'Het gaat over een jongen die ik lange tijd geleden een tijdje zag en met wie ik geregeld seks had,' legde ze zelf uit. 'Echter, elke keer wanneer we in bed lagen, dacht ik ondertussen aan chicks. Ik wilde zo graag dat hij daarachter kwam zonder dat ik het letterlijk zou zeggen, omdat ik me er heel slecht over voelde. Inmiddels niet meer en dus kon ik er een nummer over schrijven.'

Er zijn online inmiddels intieme foto's van Gaga met zowel mannen als vrouwen te vinden.

7

Eric Clapton: Tears In Heaven

Deze allergrootste hit van Clapton is niet minder dan een eerbetoon aan zijn zoontje Conor, die na een tragisch ongeluk om het leven kwam. Het liedje gaat over Claptons rouw en het verlangen naar hereniging in de hemel. In 1991 viel de toen 4-jarige Conor uit het raam van een wolkenkrabber in New York. Twee minuten voordat de zanger de kamer binnenliep om zijn zoon op te halen voor een dagje naar de dierentuin, viel deze 53 verdiepingen naar beneden. Doordat de conciërge net op dat moment een raam verving en het ventje tijdens verstoppertje spelen met de oppas op de vensterbank krom, kon het zo vreselijk misgaan. Conor, zich niet bewust van de werkzaamheden, leunde nietsvermoedend achterover en verdween in de diepte. Zijn ouders 'ontroostbaar achterlatend.'

8

Billie Eilish: Bellyache

De teksten in deze song voelen erg duister aan en dat is nu net de bedoeling. Terwijl Billie haar pen over het papier liet glijden, verplaatste ze zich in gedachten in een situatie waar ze normaal nooit in zou verkeren. Dat deed ze in de garage, samen met haar broer Finneas, met wie ze het nummer schreef. 'Ik zing vanuit het perspectief van een seriemoordenaar die lichamen achter in haar auto bewaart. Het verhaal werd zo eng, dat mijn broer en ik er beiden door gingen schreeuwen. En dan toch zo'n pareltje produceren. Grappig, hè?' Heel grappig.

9

Kinderlied: Altijd is Kortjakje ziek

Bij *In de maneschijn* of *Klap eens in je handjes* kan er in principe weinig misgaan, maar je zult je als kind toch wel eens hebben afgevraagd wat je bij *Altijd is Kortjakje ziek* in hemelsnaam stond te zingen. De hele week met een kruik in bed om zich dan op zondag naar de kerk te slepen, rillend in de koude kerkbanken tot ze weer naar bed mocht? En dan ook nog eens met een zwaar boek vol zilverwerk in haar rugtas: die Kortjakje had geen makkelijk leven.

Het ware verhaal achter deze broze schone is dat het helemaal geen braaf meisje was, maar een armoe-dig geklede dronkenlap, over wie werd gefluisterd dat ze als hoertje werkte. In de 20ste eeuw werd de tekst aangepast van: '*Zondags ziet ze heer pastoor, daar spreidt zij haar beentjes voor*' naar de latere gekuiste versie: '*Zondags als haar liefste komt, is ze weer gezond*.' Nog steeds is niet helemaal duidelijk hoe vroom en lief ze werkelijk was, maar zo bezingen we haar tegenwoordig in ieder geval wel. ➤

10

Wham!: Wake Me Up Before You Go-Go

Ondanks het megasucces van hun debuutalbum *Fantastic* uit 1983, woonde Andrew Ridgeley nog steeds thuis bij zijn ouders, omdat het makkelijker was om daar te blijven als hij niet op tournee was. Op een avond vroeg hij zijn moeder om hem de volgende ochtend op tijd wakker te maken via een briefje op zijn slaapkamerdeur: 'Wake me up before you go.' George Michael, die geregeld over de vloer kwam om in diezelfde slaapkamer demo's op te nemen, zag het briefje en begon meteen met het schrijven aan hun latere hit *Wake Me Up Before You Go-Go*. Zo simpel kan het dus zijn. *Go-Go* is de naam van een dansclub en gaat over een man die verliefd is op een meisje dat, voordat hij ontwaakt, vertrekt om te gaan dansen. George werkte er een aantal thema's uit vervlogen tijden in, zoals de Jitterbug-dans uit de jaren dertig en Doris Day, bekend actrice uit de jaren 40. 'Ik wilde energie, historie en onze eigen houding en aanpak samenvoegen om het jonger te laten klinken dan veel andere platen uit die tijd,' aldus de in 2016 overleden zanger.

11

Coolio: Gangsta's Paradise

Rapper Coolio overleed op 22 september 2022, op de dag af 46 zomers en winters nadat het origineel van zijn grootste hit het levenslicht zag. Zijn wereldwijde megahit *Gangsta's Paradise* klinkt zoals we het kennen, omdat Stevie Wonder de eerste versie faliekant afkeurde. De zanger bracht in 1976 het oorspronkelijke *Pastime Paradise* uit en eiste dat de cover van Coolio nergens ook maar één scheldwoord of ongepaste verwensing zou bevatten. Door zijn jonge collega terug naar de tekentafel te sturen, kon een versie ontstaan die zowel stoer als gepast klinkt en daarom op elk denkbaar platform te zien en te horen was. Tegen kleine kinderoren was dit ruim vier minuten durende epistel namelijk wel bestand.

12

Mieke Gijs: M'n Engelbewaarder

Soms ziet er een engeltje op de lat in een voetbalstadion en soms op de schouder van zangeres Mieke Gijs, die in 1976 een hit scoorde met het nummer dat via Marco Schuitmaker nu een revival beleeft. Lekker hossen in de kroeg op... een bijna fataal autoongeluk. Voordat beiden flink wat knaken binnenharkten met deze hit, werd Mieke haast uit het leven gerukt. Ze kon het incident wel mooi gebruiken als inspiratie voor nieuwe muziek. 'Ik reed in het holst van de nacht van Gent naar Arendonk en ben op 6 kilometer van huis in slaap gevallen achter het stuur,' aldus de Vlaamse. 'Autoriemen waren in de jaren 70 nog niet verplicht, maar ik heb 'm halverwege de rit toch maar omgedaan nadat een vrachtwagenchauffeur me van boven streng aankeeek. Ik weet ook niet waarom, maar achteraf is dat wel mijn geluk geweest. De hele auto was na mijn ongeluk total loss, behalve het gedeelte waar ik zat. Misschien heeft er boven wel een engelbewaarder gezeten die dacht: hé, even uitkijken.'

13

Elton John: Candle In the Wind

Hoe onlosmakelijk verbonden deze klassieker aan de tragische dood van de Britse prinses Diana ook is, het heeft oorspronkelijk helemaal niets met haar te maken. Het nummer werd in 1997 geadopteerd als nationaal rouwnummer toen Elton John het zong en speelde tijdens haar uitvaart in Westminster Abbey, maar de zanger schreef het jaren eerder al als eerbetoon aan Marilyn Monroe. De Hollywood-actrice kende net als Diana, die het leven liet bij een autoongeluk, een tragische dood, in haar geval door medicijnvergiftiging. Voor Diana paste Elton de oorspronkelijke tekst aan, die volgens dichter Bernie Taupin dan weer helemaal niet van hem was. 'Ik zette de song op papier, Elton voerde het uit,' verklaarde hij jaren later.

14

Kendrick Lamar: Duckworth

De 36-jarige Amerikaan rapt in dit nummer over de dag waarop hij bijna zijn vader verloor in een 'Chicken Incident'. Zijn toekomstige labelmanager Top Dawg en zijn pa Ducky, die bij KFC werkte, raakten verwickeld in een woordenwisseling die bijna fataal afliep. Daarbij werden zelfs pistolen getrokken. 'Wie had ooit gedacht dat de beste rapper ooit door toeval zou ontstaan,' zo liet hij horen. 'Want als Ducky vermoord zou worden in een vuurgevecht, dan had Dawg de bak in gemoeten en was ik opgegroeid zonder vader.' Volgende keer toch maar de strijdbijl begraven met een goed gesprek boven een *bucket hotwings*. Stukken veiliger en lekkerder bovendien. Wel eerlijk delen. ➤

15

Marco Borsato: *Eventjes alleen*

Het lied zelf was nog niet eens af, enkel het thema, toen Marco en zijn tekstschrijver John Ewbank in de studio met elkaar in gesprek raakten. Het werd onverwacht een emotioneel samenkomen, waarbij beide heren volschoten. Met zo'n grote brok in de keel kwam van zingen toen niets meer terecht. Die opname hebben ze later ingehaald. Borsato: 'Ik ben ook maar een mens, geen machine. Het gesprek, en daardoor ook later dit nummer, ging over het feit dat eigenlijk alleen mijn eigen, persoonlijke gedachten nog echt van mij zijn. De rest is dat niet. Als ik bijvoorbeeld met boodschappen een winkel uitloop, dan maakt een paparazzo daar foto's van omdat het nieuws is. En ga ik met mijn moeder de straat op, dan roept men bij wijze van spreken dat ze m'n nieuwe vriendin is. Het enige wat nog echt van mezelf is zijn mijn eigen gedachten en ik zou soms wel eens eventjes helemaal alleen willen zijn. Maar nu komt het grappige gedeelte... Ik was met Warchild in Afghanistan... fucking Afghanistan! Midden in de tijd dat het daar nog *serious shit* was. Hoor ik alsnog meerdere keren op straat roepen: "Marco! Heuhhhh, Marcotjuh! Marcooo!" Ik dacht: hè? In Afghanistan? Hoe dan?'

Radio-dj Wessel van Diepen kroop in 1998 door het oog van de naald toen hij door de r&b-groep Romeo werd betrap in een Rotterdamse parenclub

16

Romeo: *Coming Home*

Bij deze song geen achtergrond over de inhoud van een nummer, maar de manier waarop het een grote hit kon worden. Een kwestie van: goede plek, goed moment. Tenminste, het is maar hoe je het bekijkt. Radio-dj Wessel van Diepen kroop in 1998 door het oog van de naald toen hij door de r&b-groep Romeo werd betrap in een Rotterdamse parenclub. Een van de jongens verklaart: 'Na het optreden stormde hij geschrokken de kleedkamer in: "Julie hebben me hier niet gezien, begrepen? Hou dit geheim voor mijn vriendin (destijds Irene van de Laar, red.) en ik bombardeer jullie single tot alarmschijf op Radio 538!" Wessel hield woord en Romeo scoorde een monsterhit met *Coming Home*.

17

Alicia Keys: *If I Ain't Got You*

Vlak nadat Alicia Keys erachter kwam dat zangeres Aaliyah was omgekomen bij een vliegtuigongeluk, schreef ze de tekst voor dit nummer. Toevalligerwijs ook in een vliegtuig. Ze herinnert zich dat ze het snel af had, maar dat het produceren van het lied zoals ze dat wilde vervolgens een eeuwigheid duurde. 'Elk arrangement dat ik deed was verkeerd, tot ik de juiste snaar te pakken had. Het is heel naar om nooit te zullen weten hoe haar leven was gelopen. Op wie ze verliefd zou zijn geworden en wat dat haar dan had gebracht.'

18

Lil Nas X: *Old Town Road*

Tijdens zijn eerste jaar op de universiteit had Montero Lamar Hill, zoals de zanger en rapper werkelijk heet, niet zo'n zin in weer een wiskundeles. Hij stapte in zijn auto, reed naar huis en schreef op zijn Twitter-kanaal: 'Het is de bedoeling dat ik nu naar mijn leraar zit te luisteren, maar veel liever schrijf ik een liedje. Voor jullie, mijn aanhang.' Volgens de twintiger gaat het over weggrennen van het leven, exact wat hij op dat moment deed. Achteraf een goede keuze, want *Old Town Road* betekende zijn doorbraak en een gevulde bankrekening. Met zijn vermogen schaft hij de meest rare outfits aan en brengt hij controversiële producten op de markt, zoals schoenen gevuld met echt bloed. Of Lil Nas X ooit strafwerk heeft gekregen voor zijn uurtje spijbelen is niet bekend.

19

Neneh Cherry & Youssou N'Dour: *7 Seconds*

Volgens onderzoek kost het ons maximaal 7 seconden om een eerste indruk van iemand te krijgen en een vooroordeel te vormen. De tekst gaat over kinderen die het bestaan van racisme heel makkelijk kunnen negeren, omdat zij op jonge leeftijd geen verschil zien in kleur, en hier dus ook hun keuzes niet van laten afhangen. Met de wereldwijde adoptie van de song door veel verschillende landen kwam voor de makers de wens uit om discriminatie en ongelijkheid aan te kaarten. Wat niet veel mensen weten, is dat er wordt gezongen vanuit het perspectief van een ongeboort kind dat zich bewust is van de wereld en hoopt op een betere toekomst zonder racisme en vooroordelen. ✘